

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 231/08-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť M. Š., P., zastúpenej advokátom JUDr. B. K., V., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cb 50/97 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. mája 2008 doručená sťažnosť M. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cb 50/97.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„Žalobou zo dňa 11. 2. 1997 žiadal žalobca, aby som ako žalovaná bola zaviazaná zaplatiť 6.376.400,- Sk s prísl. z titulu nesplateného úveru podľa úverovej zmluvy zo dňa 17. 4. 1992.

...

Po vykonaní znaleckého dokazovania, čo do výšky úrokov, prvostupňový súd rozsudkom zo dňa 5. 5. 2004, č. j. 1 Cb 50/97-477, zaviazal ma zaplatiť 5.646.000,- Sk s prísl., konanie o 730.000,- Sk zastavil a žalobu proti žalovaným v 2. a 3. rade zamietol.

...

Žalobca... podal vo veci 1 Cb 50/1997 návrh na prerušenie konania.

Krajský súd... uznesením zo dňa 14. 3. 2006 č. j. 1 Cb 50/97-668 prerušil konanie. Na moje odvolanie zo dňa 21. 3. 2006 Najvyšší súd SR uznesením č. j. 3 Obo 127/06-681 zo dňa 14. 6. 2006 potvrdil uznesenie o prerušení konania.

Medzitým Okresný súd v Prešove rozsudkom zo dňa 5. 2. 2007 č. j. 9 C 307/2004-278 moju žalobu o neplatnosť dražby zamietol. Proti rozsudku som podala dňa 23. 4. 2007 odvolanie, o ktorom doteraz nie je rozhodnuté. Vec sa vedie na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 2 Co 88/07.“

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo M. Š. upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cb 50/1997 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Prešove prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

3. Ústavný súd SR súčasne priznáva sťažovateľke M. Š. finančné zadosťučinenie v celkovej výške 600.000,- Sk, ktoré je... Krajský súd v Prešove vyplatiť k jej rukám v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

4. Ústavný súd priznáva sťažovateľke trovy konania vo výške 10.650,- Sk k ich úhrade na účet...“.

Ústavný súd vyzval sťažovateľku prostredníctvom jej právneho zástupcu listom zo 4. apríla 2008, aby v lehote 10 dní odstránila nedostatky podania a predložila okrem iného aj listinný dôkaz o tom, že využila možnosť podať sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Sťažovateľka prostredníctvom právneho zástupcu listom zo 6. júna 2008 zaslala ústavnému súdu pôvodnú súdnu žalobu zo 7. februára 1997, uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Cb 50/97-668 zo 14. marca 2006 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 127/2006-681 zo 14. júna 2006. Ďalej v doplnení sťažnosti uviedla, že *„pokiaľ ide o ostatnú sťažnosť adresovanú predsedovi krajského súdu, sťažovateľka ju osobitne nepodala najmä z dôvodu, že vec pojednáva osobne podpredseda krajského súdu p. JUDr. A. O.“*.

Na výzvu ústavného súdu v rámci prípravy veci na jej predbežné prerokovanie predseda krajského súdu v liste sp. zn. Spr. O/10091/2008 z 11. júna 2008 uviedol: *„... rozsudkom zo dňa 5. 5. 2004 súd vyhovel žalobe čo do 5.646.000,-- Sk s príslušenstvom, zastavil konanie čo do 730.400,-- Sk a vo zvyšku žalobu zamietol. Na základe odvolania sťažovateľky Najvyšší súd SR rozsudkom č. k. 2 Obo 230/2004, 2 Obo 231/2004 rozsudok prvostupňového súdu zrušil.*

Dňa 10. 3. 2006 terajší žalobca... navrhol prerušiť konanie do skončenia konania sp. zn. 9 C 307/2004 vedeného na Okresnom súde Prešov o žalobe sťažovateľky o určenie neplatnosti dražby, ktorou bolo realizované záložné právo dohodnuté v súvislosti s úverovou zmluvou.

Uznesením zo dňa 14. 3. 2006 č. k. 1 Cb 50/97-669 Krajský súd v Prešove prerušil konanie do doby právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Prešov sp. zn. 9 C 307/2004. Na základe odvolania sťažovateľky Najvyšší súd SR ako súd odvolací uznesením sp. zn. 3 Obo 127/2006-681 zo dňa 14. 6. 2006 napadnuté uznesenie potvrdil.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde predbežne skúmal, či sú v danej veci splnené podmienky na konanie. V nadväznosti na to ústavný súd

listom zo 4. júna 2008 vyzval sťažovateľku na predloženie okrem iného aj dokladu o doručení sťažnosti na priet'ahy v konaní predsedovi krajského súdu. Sťažovateľka listom zo 6. júna 2008 ústavnému súdu oznámila, že ju osobitne nepodala, čo odôvodnila tým, že vo veci pojednáva podpredseda krajského súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka kvalifikovaným spôsobom nepreukázala, že podala (doručila predsedovi krajského súdu) sťažnosť na priet'ahy v namietanom konaní pred krajským súdom, hoci ústavný súd ju na predloženie tohto dokladu riadne vyzval.

V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov [platného do 31. marca 2005 (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“)] a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona o súdoch.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prieťahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prieťahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prieťahov a ustanovuje za také prieťahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prieťahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou

ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľka v prerokúvanej veci nespĺnila (kvalifikovane nepreukázala) požiadavku namietania priet'ahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov ani nepreukázala, že ju nespĺnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že *„povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľka konala v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom... má za následok nesplnenie sťažovateľkinej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“* (III. ÚS 44/03).

Keďže ústavný súd z obsahu sťažnosti ani z odpovede sťažovateľky na výzvu ústavného súdu zo 4. júna 2008 nezistil, že by sťažovateľka kvalifikovaným spôsobom podala predsedovi krajského súdu sťažnosť na priet'ahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a ani z obsahu sťažnosti, z jej príloh a z vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľky nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľky z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú. V tejto súvislosti ústavný súd už iba dodáva, že argument sťažovateľky o nepodaní sťažnosti na priet'ahy porušovateľovi práva z dôvodu, že vo veci pojednáva podpredseda krajského súdu bez ďalšieho neobstojí, pretože práve podanie sťažnosti na priet'ahy v konaní predsedovi súdu (vzhľadom na už uvedené) predstavuje zákonom predpokladaný mechanizmus iného právneho prostriedku, ktoré jej zákon na ochranu namietaného porušenia práv účinne poskytuje.

2. V predmetnej veci bolo súdne konanie prerušené podľa § 109 ods. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších zmien (ďalej len

„OSP“) uznesením krajského súdu zo 14. marca 2006, a to až do doby právoplatnosti rozhodnutia Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 9 C 307/04. Predmetné uznesenie krajského súdu bolo v dôsledku podaného odvolania sťažovateľky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 14. júna 2006 potvrdené.

V tejto súvislosti ústavný súd zistil, že súdne konanie vedené Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 9 C 307/04 nebolo doteraz právoplatne ukončené (vo veci koná odvolací súd, pozn.).

Podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Podľa § 111 ods. 1 a 2 OSP ak je konanie prerušené, nevykonávajú sa pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona. Ak sa v konaní pokračuje, začínajú lehoty plynúť znova. Súd urobí všetky potrebné opatrenia, aby sa odstránili prekážky, ktoré spôsobili prerušenie alebo pre ktoré prerušenie trvá. Len čo odpadne prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, pokračuje súd v konaní i bez návrhu.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí na ďalšie konanie (m. m. rozhodnutie III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

V súvislosti s prerušením konania ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už vyslovil názor, že dobu prerušenia konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP na základe procesných úkonov účastníkov konania nemožno považovať za zbytočné prietahy, ktoré by boli spôsobené činnosťou/nečinnosťou súdu v občianskoprávnom konaní. Platí to

predovšetkým v prípadoch, v ktorých je konanie prerušené preto, lebo výsledok iných sporov začatých na podnet účastníka konania (ďalšie žaloby) môže relevantne ovplyvniť výsledok sporu, v ktorom konanie bolo prerušené (napr. II. ÚS 422/00).

Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je tiež zjavne neopodstatnená, z ktorého dôvodu ju bolo potrebné podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť taktiež.

3. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa jednotlivými nárokmi uplatňovanými v sťažnosti už nezaoberal.

4. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom krajského súdu v nej dochádza k zbytočným prieťahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2008